

Силабус навчальної дисципліни УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

підготовки бакалавра

(назва освітнього ступеня)

спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

(назва спеціальності)

освітньо-професійної програми
«Підприємницька діяльність»

(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська
Факультет	Економічний
Кафедра	Фінансів, економіки та підприємництва
Контакти кафедри	Висотний корпус, к. В-1007, тел. 073 183 14 31, електронна адреса e.and.p@pgasa.dp.ua
Викладачі-розробники	Ступнікер Ганна Леонідівна, к.е.н, доцент
Контакти викладачів	stupniker.hanna@pdaba.edu.ua тел. 0677636712
Розклад занять	розклад занять на сайті академії https://pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/EK/K4/ROZKLAD.HTML
Консультації	Сторінка кафедри на сайті https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2022/10/Graf.pdf

Анотація навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Управління витратами» є спожиті ресурси підприємства у процесі кругообігу господарських засобів з точки зору їх мінімізації у натурально-речовому та вартісному виразі в сфері виробничо-господарської діяльності підприємства.

	Години	Кредити	Семестр
			VI
лекції	30	4,5	30
лабораторні роботи	-		-
практичні заняття	14		14
Самостійна робота, у т.ч:	91		91
підготовка до аудиторних занять	15		15
підготовка до контрольних заходів	15		15
виконання курсового проекту або роботи			
виконання індивідуальних завдань	15		15
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	16		16
підготовка до екзамену	30		30
Форма підсумкового контролю			Екзамен

Мета дисципліни: пошук шляхів найефективнішого використання наявних ресурсів на основі планування, аналізу і контролю витрат виробничої діяльності.

Завдання дисципліни: огляд теоретичних аспектів функціонування системи управління витратами підприємства, у тому числі й зарубіжного досвіду її функціонування;

дослідження динаміки та структури витрат підприємства;

розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення економічної діяльності підприємства шляхом зниження витрат на виробництво.

Пререквізити дисципліни: «Основи бізнесу», «Менеджмент», «Фінанси», «Загальна теорія бухгалтерського обліку».

Постреквізити дисципліни: «Бізнес-процеси підприємства», «Вартісний інжиніринг», «Планування змін та реструктуризація бізнесу».

Компетентності:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Спеціальні компетентності:

СК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

Заплановані результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми СВО ПДАБА- 076-2020 «Підприємницька діяльність»):

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

РН2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємницької діяльності.

РН12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

РН17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с/р
Змістовий модуль 1. Основні принципи управління витратами					
Системний підхід в управлінні витратами	10	4			6
Загальна характеристика витрат підприємства	10	4			6
Функціональні аспекти системи управління витратами	8	2			6
Методологічні засади визначення та класифікації витрат	10	2	2		6
Основні принципи аналізу чинників собівартості продукції	10	2	2		6
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	48	14	4		30
Змістовий модуль 2. Характеристика підходів до управління витратами					
Контроль витрат і стимулювання економії ресурсів	8	2			6
Резерви зниження собівартості продукції	10	2	2		6
Аналіз системи «витрати-випуск-прибуток» як інструмент обґрунтування виробничо-маркетингових рішень	14	4	4		6
Оптимізація запасів і матеріальних витрат	12	4	2		6
Сучасні підходи щодо вдосконалення системи управління витратами на підприємствах	13	4	2		7
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	57	16	10		31
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	135	30	14		91

2. САМОСТІЙНА РОБОТА

ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ:

Назва теми	Посилання на джерела
Контроль витрат і стимулювання економії ресурсів	1,2,3
Використання фінансової звітності для аналізу витрат підприємства	5,6,11
Сучасні підходи щодо вдосконалення системи управління витратами на підприємствах	8,9,10

3. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Основні принципи управління витратами

Максимальна оцінка за змістовий модуль 1 – 100 балів.

Оцінка змістового модуля 1 складається з:

- присутності студента на лекціях (максимальна кількість – 28 балів. 1 лекція – 4 бали);

- присутності студента на практичних заняттях (максимальна кількість – 6 балів. 1 заняття – 3 бали);
- конспектування розділів програми, які не викладаються на лекціях – 26 балів: надання повного розгорнутого конспекту у встановлені викладачем терміни – 26 балів; якщо конспект подано своєчасно, але у ньому відсутня деталізація основних питань – 17-25 балів; якщо конспект подано несвоєчасно, основні питання викладено стисло та не в повному обсязі, студент одержує 10-16 балів; конспект подано із значним запізненням, студент не розкрив сутність питання – 0-9 балів;
- контроль виконання тестових завдань – максимальна кількість балів – 40 балів: 20 тестових завдань – кожне 0-2 бали (2 бали за кожну правильну відповідь. За неправильну відповідь – 0 балів). Тестові завдання включають 20 теоретичних питань, тестування відбувається на 8-му навчальному тижні.

Змістовий модуль 2. Характеристика підходів до управління витратами

Максимальна оцінка за змістовим модулем – 100 балів. Оцінка змістового модуля 2 складається з:

- присутності студента на лекціях (максимальна кількість – 32 балів. 1 лекція – 4 бали);
- присутності студента на практичних заняттях (максимальна кількість – 15 балів. 1 заняття – 3 бали);
- конспектування розділів програми, які не викладаються на лекціях – 23 бали: надання повного розгорнутого конспекту у встановлені викладачем терміни – 23 бали; якщо конспект подано своєчасно, але у ньому відсутня деталізація основних питань – 17-22 бали; якщо конспект подано несвоєчасно, основні питання викладено стисло та не в повному обсязі, студент одержує 10-16 балів; конспект подано із значним запізненням, студент не розкрив сутність питання – 0-9 балів;
- виконання індивідуального завдання виконується у вигляді розрахункової роботи і оцінюється максимально у 30 балів:
 21-30 балів – здобувачем обґрунтовано і в повному обсязі викладено матеріал. При захисті завдання продемонстрована висока якість опанування підготовленим матеріалом;
 15-20 балів – при захисті індивідуального завдання здобувачем продемонстровано хороший рівень розуміння викладеного матеріалу, але в процесі захисту завдання студентом допущені незначні неточності, які суттєво не знижують якості виконання завдання;
 8-14 балів – виконання і захист здобувачем завдання зроблені у досить скороченому форматі, допущені помилки у розрахунках і лише допоміжні запитання викладача дозволяють студенту довести той факт, що опанований ним матеріал є достатнім для розуміння;
 0-7 балів – виконання і захист завдання зроблені здобувачем із значними труднощами і не в повному обсязі або не зроблені взагалі. Допоміжні запитання викладача не дозволяють студенту довести факт самостійного виконання індивідуального завдання.

Критерії оцінки екзамену

№ з/п	Вид критерію	Зміст критерію	Відповіді на теоретичні питання	
			1 питання	2 питання
1.	Якість відповіді	Студент повністю розкрив теоретичне питання, показав вміння логічно і послідовно	49-50	49-50

	викладати матеріал, робити висновки, наводити приклади. На додаткові запитання викладача студент відповідає якісно.		
	Відповідь студента правильна, але стисла, студент здатний робити висновки після додаткових питань викладача.	40-48	40-48
	Матеріал викладено в цілому правильно, але без наведення достатньої кількості прикладів і статистичних даних. На додаткові питання викладача студент відповідає не в повному обсязі.	30-39	30-39
	Студент стисло розкрив суть питання, але висновки не здатний формулювати самостійно. На додаткові питання викладача студент відповідає невпевнено.	20-29	20-29
	Студент розкрив суть теоретичного питання, але допустив грубі помилки при формулюванні висновків не тільки при самостійному розгляді питання, але і з урахування наведених викладачем запитань.	11-19	11-19
	Студент не розкрив суті теоретичного питання не здатний робити висновки. На додаткові питання викладача студент відповідає зі значними помилками або не відповідає	1-10	1-10
	Всього:	1-50	1-50

Підсумковий контроль знань студента здійснюється у формі екзамену. Підсумкова оцінка визначається як середньоарифметична за змістовими модулями 1 і 2 та екзаменом.

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента за якість викладення та опанування навчального матеріалу, прозорість оцінювання, дотримання принципів академічної доброчесності. Середовище на заняттях є дружнім та відкритим до конструктивної критики.

Дотримання академічної доброчесності студентами. Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

-самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

-дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

-посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

-надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ПДАБА. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

Порядок зарахування пропущених занять відбувається у формі усного опитування (якщо пропущена лекція) та виконання індивідуального розрахункового завдання (якщо пропущене практичне заняття).

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Артамонова Н. Управління витратами: навч. посібник. – ЦУЛ, 2018. – 116 с.
2. Грещак М. Г., Коцюба О. С. Управління витратами. – К.: КНЕУ. 2015. – 150 с.
3. Панасюк В. М. Витрати виробництва: управлінський аспект / В. М. Панасюк. – Тернопіль : Астон, 2015. – 288 с.
4. Турило А. М., Кравчук Ю. Б., Турило А. А. Управління витратами підприємства: Навч. Посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2016. – 120 с.
5. Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства: навчальний посібник. – Київ: ЦУЛ, 2017. – 656 с.

Допоміжна

6. Мисака Г. В., Дерун І.А. Вплив даних фінансової звітності на формування ринкової вартості компанії // Економіка України. – 2018. – №5. – С. 35-48.
7. Мошенський С. З., Олійник О. В. Економічний аналіз: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. / За ред. д.е.н., проф. Ф. Ф. Бутинця. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2017. – 704 с.
8. Специфіка управління витратами на будівельному підприємстві / С. М. Фанта, Г. Л. Ступнікер // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції Економіка, облік, фінанси та право: стратегічні пріоритети розвитку в умовах глобалізації. наук.- практ. конф., 6 грудня 2019 р. – Полтава : ЦФЕНД, 2019.
9. Ступнікер Г.Л., Лазебна А.А. Розгляд типових помилок при управлінні витратами на підприємстві / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні підходи до формування стратегічного бачення соціально-економічного розвитку регіонів» (Львів, 23 травня 2020 року). – С. 84-87.
10. Ступнікер Г. Л., Закіян Р. А. Оцінка витрат будівельного підприємства на основі структурно-динамічного аналізу/ Матеріали IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Сучасні тенденції економічного розвитку регіонів: теоретичні та прикладні аспекти». – Одеса: ОДАБА, 2021. – С.301-303.
11. Швиданенко Г. О. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства: К.: КНЕУ. – 2018. – 191 с.

6. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

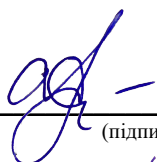
1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 №996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

2. Наказ Міністерства фінансів від 07.02.2013 № 73 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №16 «Витрати» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text](http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text)

4. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємстві [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0373581-07#Text>

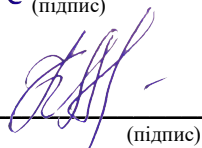
Розробник

(підпис)

(Ганна СТУПНІКЕР)

Гарант освітньої програми

(підпис)

(Кіра СПІРІДОНОВА)

Силабус затверджено на засіданні кафедри

Фінансів, економіки та підприємництва

(назва кафедри)

Протокол від «22» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ірина ПОПОВИЧЕНКО)